

ผลการวิเคราะห์ผลงาน

การวิเคราะห์ภาพผลงาน

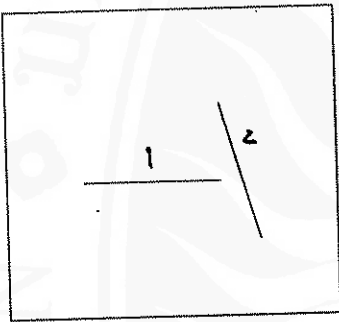
วิจัยฉบับนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ภาพผลงานด้วยวิธีการวิจารณ์งานศิลปะในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะที่ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ วิเคราะห์ภาพไปตามลำดับในบทที่ 3 ดังนี้

1. ภาพเคลื่อนไหว
2. ภาพเคี้ยวคู่
3. ภาพส่งดอกไม้
4. ภาพก้อนเมฆ
5. ภาพปากน้ำ
6. ภาพทักทาย
7. ภาพครอบครัว
8. ภาพสามภพ
9. ภาพล่องนาวา
10. ภาพได้ร่มพิศุล
11. ภาพปรารถนา
12. ภาพเพื่อนคุย
13. ภาพสามเกลอ
14. ภาพพบเพื่อน
15. ภาพกำลังใจ
16. ภาพรื่นเริง

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 1 ชื่อภาพ "กิเลน"

ภาพกิเลนนำเสนอสัตว์ประติษฐ์ลักษณะหนึ่งที่มีความเป็นไทยและจีนผสมกัน เป็นสัตว์มงคล

การแสดงความเคลื่อนไหวภายนอกคือ การแสดงภาพเป็นรูปธรรมมองเห็นได้ด้วยตา คือกิเลน 2 ตัวยืนด้วยกันอย่างใกล้ชิด แนวของเส้นตัวหนึ่งเป็นแนวนอน อีกตัวหนึ่งเป็นแนวเฉียง ความรู้สึกของเส้นที่ปรากฏคือความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรงนัก (ภาพ 17) เส้นวนให้ความรู้สึกล่องลอย ชวนให้เกิดจินตภาพ (ภาพ 18)

ภาพ 17

ภาพ 18

การซ้ำรูป กิเลน 2 ตัวลักษณะเหมือนกันต่างที่ผิวพรรณ ตัวหนึ่งใช้เกล็ดเป็นการซ้ำรูป อีกตัวหนึ่งผิวขาว แต่เส้นรูปนอก (Outline) เหมือนกัน เป็นการซ้ำรูปแสดงลักษณะลวดลายของภาพที่ให้ "สัมพันธ์กัน" ทั้งสองตัว หรือมองอีกนัยหนึ่งว่าภาพนี้ใช้วิธีการซ้ำรูป ซึ่งเป็นวิธีการเก่าแก่ กล่าวคือ รูปเดิมแต่ปรากฏซ้ำในตำแหน่งภาพและสถานการณ์แตกต่างกัน กิเลนตัวที่ยืนเมื่อจะเดินมีเกล็ดเต็มตัว เพื่อแสดงสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

การเคลื่อนไหวสายตา ภาพนี้นำเสนอการเคลื่อนไหวสายตาเป็นเส้นแนวนอนกับเส้นแนวเฉียง (ภาพ 17) เป็นภาพไม่ซับซ้อน

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 2 ชื่อภาพ "เคียงคู่"

การซ้อนทับกัน (Overlapping) เป็นวิธีการง่าย ๆ ที่จะสร้างความเคลื่อนไหวในความลึกลับตา เมื่อดูภาพ "เคียงคู่" จะทำให้คิดว่ารูปสัตว์ 2 ตัวยืนบังกัน ตัวหนึ่งอยู่ข้างหน้า ตัวหนึ่งอยู่ข้างหลัง ส่วนภูเขาก็อยู่ด้านหลังสัตว์ทั้งสอง ไม่ได้หมายความว่าภูเขาลึกกว่าสัตว์ แต่เมื่อภูเขายู่ห่างและไกลออกไปจึงมองเห็นว่ามีขนาดเล็กลง

เมื่อไรก็ตามที่มีภาพมาปรากฏซ้ำกัน ก็จะมีความรู้สึกเคลื่อนไหวเกิดขึ้น การปรากฏซ้ำกันของสัตว์สองตัว เคลื่อนไหวสัมพันธ์กันโดยใช้หางวัดพันกัน และพลิกพริ้วไปในแนวเดียวกัน ใบหน้าและทำเนียบแสดงเคลื่อนไหวเล็กน้อยในอารมณ์ของการยิ้มเบิกบาน ส่วนเนินดินด้านหน้าแสดงเคลื่อนไหวของเนื้อดินที่เหลวไม่ใช่เนินดินที่แข็ง เส้นต่างๆ ที่ประกอบกันในภาพนี้มีความหมายให้อารมณ์ความรู้สึกและเกิดขึ้นเป็นเรื่องราวเดียวกัน

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 3 ชื่อภาพ "ส่งดอกไม้"

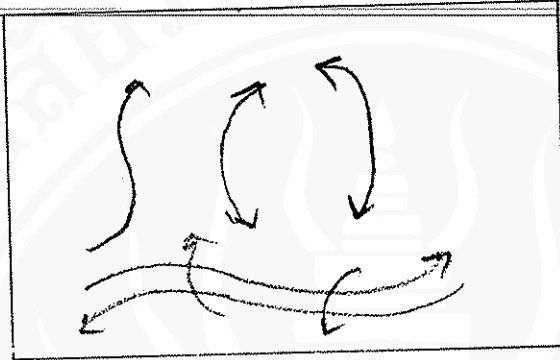
การซ้ำรูป (Figure Repeated) เมื่อไรที่มีภาพมาปรากฏซ้ำๆ กัน (Duble Image) ก็จะมีความรู้สึกเคลื่อนไหวเกิดขึ้น ได้แก่

รูปน้ำ แสดงจังหวะซ้ำอย่างต่อเนื่องด้วยลักษณะของเส้นโค้ง ความหลากหลายของลักษณะน้ำที่กระเซ็นขึ้นมาให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวมากบ้างน้อยบ้าง

รูปปลา ภาพในความทรงจำ เขียนด้วยเส้นโค้ง หางและครีบเขียนด้วยเส้นโค้งในแนวเฉียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวรวดเร็วขึ้น แสดงความมีชีวิต และ เกิดปลาประกอบไปด้วยเส้นโค้งลักษณะซ้ำๆ กันจำนวนมาก

รูปดอกบัวและใบบัว เป็นภาพจากความทรงจำ จัดวางให้ดอกบัวอยู่ในน้ำที่มีคลื่น จะให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไปตามความกระเพื่อมของน้ำ

การเคลื่อนไหวสายตา สายตาเคลื่อนไหวไปตามภาพปลา น้ำ และดอกไม้ ภาพที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวมากที่สุดคือ ตัวปลา 2 ตัว เคลื่อนไหวแนวลอยตัวจากน้ำและตามแนวโค้งของตัวปลา ส่วนรองของภาพที่แสดงเคลื่อนไหวคือ คลื่นน้ำ และดอกไม้ (ภาพ 19)

ภาพ 19 แสดงแนวการเคลื่อนไหว

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 4 ชื่อภาพ "ก้อนเมฆ"

ภาพก้อนเมฆแสดงการซ้ำรูปด้วยเส้นโค้งในจังหวะที่คล้ายๆ กันให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวซ้ำๆ เบา ลอย เป็นภาพ Study งานเพื่อใช้ประกอบภาพอื่นๆ ให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 5 ชื่อภาพ "ปากน้ำ"

ภาพปากน้ำเป็นภาพที่แสดงการซ้ำรูปด้วยเส้นโค้งของน้ำ และการกระเพื่อมของน้ำ เป็นภาพงาน Study อีกภาพหนึ่งที่ศึกษาจากภาพประกอบเรื่องพระมหากษัตริย์ โดยศึกษาวิธีการสร้างความเคลื่อนไหวของน้ำและสัตว์น้ำเพื่อจะได้นำไปใช้ประกอบภาพอื่นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันได้แก่ ภาพ"ล่องนาวา" เป็นต้น

การเคลื่อนสายตา ภาพปากน้ำแสดงการเคลื่อนตามแนวโค้งที่เขียนอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของภาพลวงตา การเคลื่อนไหวของสายตาทำให้รู้สึกถึงคุณสมบัติของพลังที่มีในภาพ เส้นคลื่นที่หนา คม กับเส้นคลื่นที่บาง เบา แสดงระยะใกล้ไกลในภาพ เป็นการลวงตาบนพื้นระนาบ

ช่วงจังหวะของคลื่นแต่ละช่วงไม่มีช่วงไหนเลยที่สายตาจะหยุดดูอยู่นิ่งๆ ได้ ภาพนี้ตำแหน่งการจัดวางน้ำที่กระเซ็น ตัวปลาที่จุดโผล่จัดวางรูปทุกรูปทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวทั้งสิ้น การเคลื่อนไหวเป็นไปอย่างซ้ำๆ ไม่ใช่การเคลื่อนไหวที่เร็วหรือแรงเพราะใช้เส้นโค้งในการสร้างสรรค์ภาพ

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 6 ชื่อภาพ "ทักทาย"

ภาพในความทรงจำ (Memory Images) ใช้เส้นที่มีพลังการเคลื่อนไหว เพราะเป็นการเน้นเส้นทะแยงมุม และเส้นโค้งในแนวเฉียง ข้าม่าในแนวตั้งทำให้ดูเหมือนหยุดนิ่งอยู่กับที่

จากความทรงจำเรารู้ว่าเส้นในแนวนอนเป็นเส้นที่ไม่มีการเคลื่อนไหวด้วยเหตุผลที่คล้ายกันทำให้เรารู้ว่าเส้นทะแยงมุมเป็นเส้นที่แสดงการเคลื่อนไหวเหมือนร่างกายที่เอนไปมาเวลาเล่นกีฬา ความเคลื่อนไหวของเส้นเฉียงทำให้เกิดเรื่องราวของ "การทักทาย" ระหว่างสัตว์ 2 เผ่าพันธุ์ที่มีลักษณะคล้ายๆ กันคือ คอยาว เป็นการบังคับการเคลื่อนไหวสายตาของผู้ดูภาพให้มองเห็นจุดเด่นของภาพด้วยแนวคอยาวของสัตว์ทั้งสอง (ภาพ 20) ท่ามกลางคลื่นผอ่ยๆ ที่โค้งสับัดไปมา เนื่องจากสัตว์ได้นำเท้ากล้ำตัวไหล่พรวดขึ้นมาทักเพื่อนต่างมิติ ความแข็งแกร่งของรูปทรงสี่เหลี่ยมของลำตัวดูแข็งกระด้างท่ามกลางน้ำที่มีแต่เส้นโค้งให้ความรู้สึกขัดแย้งเป็นความเคลื่อนไหวที่แรง ในขณะที่สัตว์ที่ยืนอยู่บนท่อนเหล็กยืนอยู่ในบรรยากาศของท้องฟ้าเว้งว่าง การล่องลอยของเมฆที่นุ่มนวลให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวช้าๆ มันโน้มคอก้มลงมาทักทายอีกตัวหนึ่งอย่างสบายๆ ลดความรู้สึกเคลื่อนไหวที่แรงของสัตว์ได้นำได้พอสมควร ทำให้ภาพนี้แฝงความรู้สึกเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรงสุดโต่ง

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 7 ชื่อภาพ "ครอบครัว"

การซ้อนรูป รูปมามีเขา วางรูปซ้อนกัน 3 ตัว เป็นกลุ่มภาพเดียวกันอยู่ติดติดกัน แต่มีลีลาการนั่งต่างกัน ทำให้มีพลังการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ความเคลื่อนไหวที่ดูให้ชีวิตชีวาคือ ใบหน้าของสัตว์ ขาของสัตว์ และหางที่กำลังกวัดแกว่งไปมา

เส้นขนที่คอม้าตัวผู้เขียนด้วยเส้นเฉียงจำนวนมาก เส้นเฉียงให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวเร็วแรง ขาของม้าวางเป็นแนวเส้นเฉียงซ้อนไขว้กันไปมา แสดงความสัมพันธ์ของรูปม้า

เส้นวนและหยัก เปรียบเสมือนอุปสรรคต่างๆ ที่ต้องคิด ต้องฝ่าฟันทุกๆ วัน ภาพใบไม้ เส้นโค้งของใบไม้แสดงความอบอุ่นนุ่มนวลชุ่มชื้น อรรถรสของชีวิต

ภาพนี้นำเสนอความคิดของ “ครอบครัว” ที่อบอุ่นประสาสัตว์โลก แม้จะต้อง
ต่อสู้อยู่ท่ามกลางอุปสรรคมากมายก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ของครอบครัวก็ทำให้เกิด
ความเชื่อมั่นที่จะฝ่าฟันร่วมกันตลอดไป

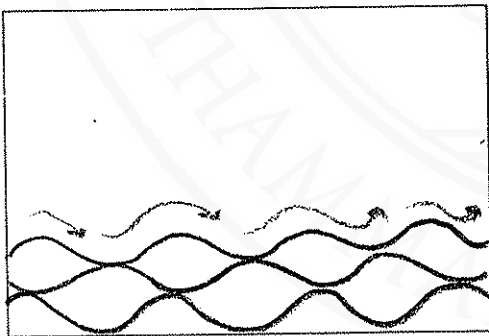
วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 8 ชื่อภาพ “สามภพ”

การเคลื่อนไหวสายตา ภาพสามภพเน้นการจัดวางให้เกิดความเคลื่อนไหวแบบ
เคลื่อนไหวสายตา จุดเด่นของภาพคือ ช้าง ปลา และนก เส้นโดยนัยที่เกิดขึ้นเพื่อทำให้
เกิดการเคลื่อนไหวสายตาคือการมองกันและกันของสัตว์ทั้งสาม ช้างมองไปที่ปลา ปลา
มองไปที่นก และนกกมองไปที่ช้าง เป็นการมองเป็นรูปวงรี ความเคลื่อนไหวของรูปทรง
ทั้งหมดในภาพอยู่ในวงกลม ต้นไม้เคลื่อนไหวในแนวโค้งของวงกลมดูอ่อนโยน

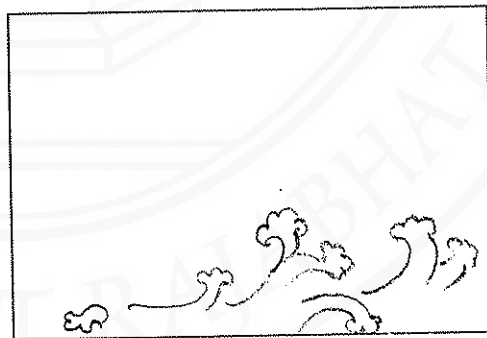
การซ้ำรูป เน้นการซ้ำของรูปดอกไม้ และเกล็ดปลา เกล็ดนก จังหวะซ้ำ
อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรู้สึกเรียบง่าย

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 9 ชื่อภาพ “ล่องนาวา”

การซ้ำรูป รูปแม่น้ำ (ภาพ 21) ใช้เส้นโค้งซ้ำไปซ้ำมา แสดงจังหวะของการ
เคลื่อนไหว รูปการกระเซ็นของน้ำ (ภาพ 22) ใช้เส้นโค้งที่มีลักษณะการโค้งคล้ายๆ กัน
จำนวนมาก ให้ความรู้สึกว่ากระเพื่อม ไหล มีชีวิต มีออกซิเจนในน้ำเป็นที่อยู่อาศัย
ของปลาเล็กปลาน้อยได้ รูปวงกลม ใช้เส้นโค้งวนไปมาเป็นวง ซ้ำกันหลายๆ รูป แสดง
รัศมีที่แผ่กระจายออก

ภาพ 21 รูปแม่น้ำ

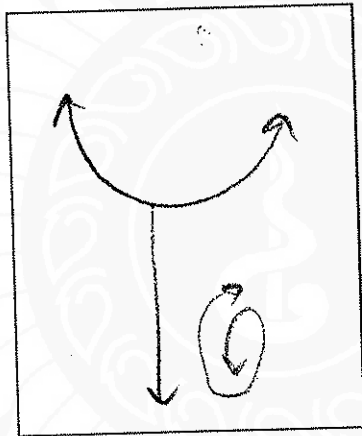
ภาพ 22 รูปการกระเซ็นของน้ำ

การซ้อนรูป รูปม้า 2 ตัว ซ้อนกันแสดงระยะหน้าหลังเกิดความลึกในภาพ

รูปเมฆ 2 รูป รูปเล็กแสดงว่าอยู่ระยะไกล รูปใหญ่กว่าแสดงว่าเมฆอยู่ใกล้ แต่ทั้ง 2 รูปอยู่ไกลกว่าตัวม้า

รูปหางม้าซ้อนกันใช้เส้นหางไหล ให้ความรู้สึกว่าหางม้ากำลังสบัดไปมาอย่างอ่อนโยน ขาหน้าของม้า 2 ตัวซ้อนกันไปมาแสดงความเคลื่อนไหวไม่ใช่การหยุดนิ่ง ความเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นรูปธรรม ส่วนความเคลื่อนไหวนามธรรมคือพลังการเคลื่อนไหวของม้าคู่ซึ่งจะมีพลังกว่าการเคลื่อนไหวเพียงลำพังตัวเดียว

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 10 ชื่อภาพ "ได้ร่มพิกุล"

ภาพ 23 การเคลื่อนไหวในภาพ

การเคลื่อนไหวในภาพนี้มีไม่มากนัก เป็นการแสดงการเคลื่อนไหวช้า ๆ ของดอกไม้และกิ่งไม้ ส่วนจุดเด่นของภาพคือ ไม้มีความเคลื่อนไหวน้อย

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 11 ชื่อภาพ "ปรารถนา"

การเคลื่อนไหวสายตา จุดเด่นของภาพคือ ปลา 2 ตัว วางในแนวเฉียง แสดงความเคลื่อนไหวด้วยเส้นโค้งของรูปทรง และสายตาจ้องมองของปลาทั้งสอง ประกอบกับการเคลื่อนไหวของเส้นสายหร่ายในน้ำจำนวนมากเสริมให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวมากขึ้นอีก การจัดภาพมีพื้นที่ว่างเป็นช่วง ๆ ทั่วทั้งภาพ ทำให้เกิดมิติของความลึก ลวงตา ภาพทั้งภาพใช้เส้นโค้งแนวเฉียงประกอบกันสร้างความเคลื่อนไหวอย่างนุ่มนวล

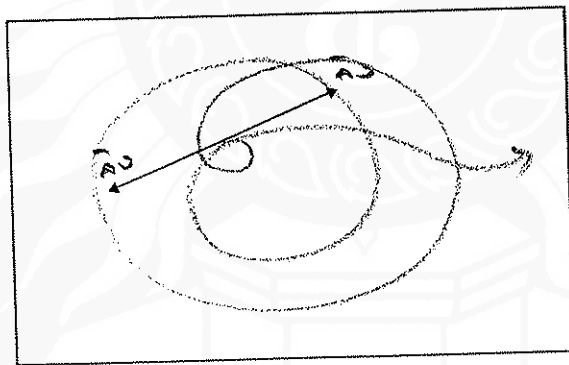
วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 12 ชื่อภาพ “เพื่อนคุย”

การซ้ำรูป รูปลิง 2 ตัวลักษณะรูปร่างคล้ายกันทั้งหน้าตาผิวพรรณ วาดซ้ำ 2 ครั้ง อากัปกริยาแตกต่างกัน แสดงการซ้ำรูปที่ทำให้เป็นลัทธิ ตัวไม่ใช่ตัวเดียวกัน ที่แสดงอาการ 2 อย่าง

รูปผลไม้และใบไม้มีลักษณะซ้ำๆ กัน ค่าน้ำหนักของแสงเงาของใบไม้และผลไม้ ใกล้เคียงกัน แสดงความเป็นกลุ่มอย่างมีเอกภาพ

การซ้อนรูป เน้นการบังกันซ้อนกันของรูปผลไม้ ใบไม้ การซ้อนรูปทำให้เกิดมิติ ความลึก จุดเด่นของภาพอยู่ที่ลิง 2 ตัว มีพื้นที่ว่างให้ค่าน้ำหนักเข้มระหว่าง 2 ตัว เป็นมิติลึกวงตา ความหลากหลายของรูปทรงใบไม้และผลไม้ก็ช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหว การซ้อนกันอย่างไม่เป็นระเบียบของรูปทรงต่างๆ ในภาพ ทำให้ได้บรรยากาศความเคลื่อนไหวมากขึ้น

การเคลื่อนไหวสายตา สายตาการมองของลิง 2 ตัวเป็นจุดเด่นของภาพ ทำให้เกิดการมองเคลื่อนไหวไปยังส่วนประกอบอื่นที่อยู่รอบๆ ด้วย (ภาพ 24)

ภาพ 24 การเคลื่อนไหวสายตาในภาพเพื่อนคุย

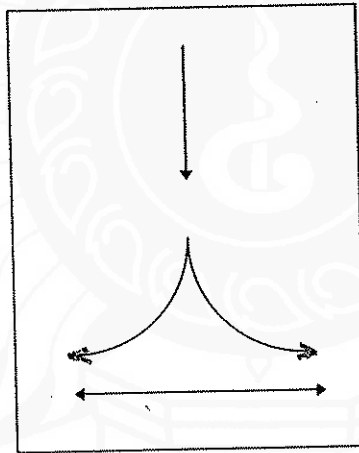
วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 13 ชื่อภาพ “สามเกลอ”

การซ้อนรูป ภาพนี้เน้นการซ้อนรูปแบบเหลี่ยมๆ กันของใบไม้ที่แผ่รัศมีออก จากดอกไม้ และการซ้อนรูปทำให้เกิดมิติของสิ่งที่อยู่ด้านหน้ากับสิ่งที่อยู่ด้านหลัง คือ ใบไม้ด้านหน้ากับเถาวัลย์ด้านหลัง รูปกบอยู่บนใบไม้ ใบไม้อยู่ล่าง และมีติของฉาก

หลังของภาพที่ให้ค่าน้ำหนักดำที่สุด เป็นการซ้อนมิติ 3 ระยะ ความเคลื่อนไหวเกิดจาก 3 ระยะ และท่าทางของบ ภาววัลย์และใบไม้ซึ่งจะอยู่ในแนวเส้นเฉียงทั้งหมด ภาพจากความทรงจำ รูปทรงที่ปรากฏในภาพทั้งหมดจะอยู่ในแนวเฉียง ซึ่งจากความทรงจำทำให้เรารู้ว่าเส้นเฉียงให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ภาพนี้จำกัดการเคลื่อนไหวของแนวเฉียงด้วยกรอบของภาพที่มีลักษณะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมแนวตั้ง

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 14 ชื่อภาพ "พบเพื่อน"

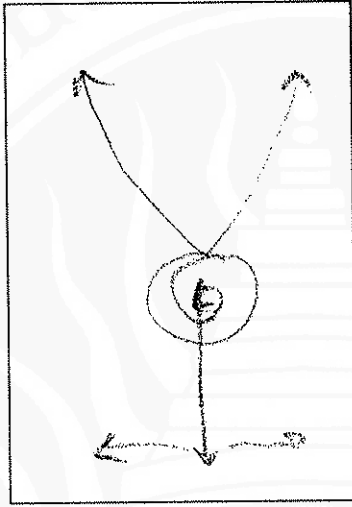
การเคลื่อนไหวสายตาและการซ้อนรูป รูปทรงในภาพเกิดจากการนำเส้นโค้งมาประกอบกันทั้งสิ้น และวางเส้นทั้งหลายไว้ในแนวเฉียง จึงทำให้การเคลื่อนไหวสายตาจากรูปทรงดอกไม้ดอกใหญ่ที่สุดในภาพไปสู่รูปสัตว์ 2 ตัวซึ่งจุดเด่นของภาพเป็นการเคลื่อนไหวสายตาจากแนวตั้งสู่แนวนอน (ภาพ 25)

ภาพ 25 การเคลื่อนไหวสายตาในภาพพบเพื่อน

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 15 ชื่อภาพ "กำลังใจ"

การเคลื่อนไหวสายตา จุดเด่นเป็นรูปสัตว์ 2 ตัววางตำแหน่งอยู่กลางภาพ รูปทรงประกอบด้วยเส้นคมชัดเจน มีช่อดอกไม้ใบไม้แตกกิ่งก้านเป็นส่วนประกอบในแนวตั้งสัมพันธ์กับการวางรูปสัตว์ที่ยืนสง่า (ภาพ 26)

ภาพ 26 การเคลื่อนสายตาในภาพกำลังใจ

การชำรूप ลักษณะของการแตกกิ่งก้านไปทางซ้ายและทางขวาคลายคลึงกัน ไม่เหมือนกันทีเดียว คุณสมบัติแบบอสมมาตร (เท่ากันด้วยความรู้สึก)

ภาพนี้ให้ความรู้สึกสบายๆ ผ่อนคลายด้วยเส้นโค้งทั้งภาพ ดูสดชื่นด้วยดอกไม้ ใบไม้จำนวนมากที่จัดวางอย่างเป็นระเบียบ ดูโปร่งและนุ่มนวล

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวภาพที่ 16 ชื่อภาพ "รื่นเริง"

การเคลื่อนสายตา ผู้ดูสามารถเคลื่อนสายตาได้ทั่วทั้งภาพ รูปทรงทุกรูปเป็น อินทรีย์รูป คือรูปทรงคล้ายสิ่งมีชีวิต แต่ละรูปมีอากัปกริยาแตกต่างกันไปมีความหมาย ในตัวเองและสัมพันธ์กับรูปทรงอื่นๆ พร้อมกันไปทั่วทั้งภาพ

การชำรूप เป็นซ้ำเฉพาะลักษณะรูปร่าง เช่น ศีรษะ ลำตัว ชนิดของสัตว์เท่านั้น เพื่อให้รู้ว่าเป็นสัตว์ประเภทเดียวกัน เป็นมนุษย์เผ่าเดียวกัน แต่ทุกตัวมีลักษณะรื่นเริง สบายใจ สนุกสนานโดยทั่วกัน